

teh talentov; dokazati hočejo, da je človek odvisen od svoje okolice, da mora to postati, v čemer živi: a pri vsem tem nimajo niti enega blažilnega vpogleda v človeško srce; bičajo človeške slabosti, ljudi hočejo pripraviti z nepravilnih potov na steze poštenja, napraviti hočejo iz njih ljudi, ki so vredni, da nosijo človeško ime, a pri vsem tem ne pokažejo, kako. To so ljudje, ki le negativno delujejo, a pozitivno stran te socialne bede prezirajo in je ne marajo vpoštevati; pridigujejo vedno le ljubezen, a ljubezni v pravem pomenu besede, verske ljubezni ne poznajo. To težko igro so ponavljali tudi 27. oktobra. Igrali so jo jako dobro.

Dne 16. in 22. novembra in 4. decembra popoldne so igrali „V znamenju križa“, katero sta priredila Dolcini in Bohrmann-Rieger. Tudi to je eden izmed neštevilnih dramatičnih poizkusov, prirediti za oder Sienkiewiczjev „Quo vadis?“ Tega krasnega romana popolnoma ne bodo mogli nikdar dramatizirati. Vendar se ga lotuje toliko pisateljev, ker so posameznosti za oder jako hvaležne.

Ta igra slika boj krščanstva s poganstvom in kaže zmago sv. vere v kljub vsemu zatiranju krvoločnega Nerona. Poganski prefekt Mark Superb prestopi v vrste kristjanov radi ljubezni do Merci in gre ž njo v smrt. Ta igra poveljuje ideale krščanstva. Preobrat prefekta pa je s samo ljubeznijo do ljubljene deklice premalo motiviran z ozirom na njegovo poznejšo smrt za novo vero. — Želeli bi samo, da se pri tej igri, ki pa nikakor ni umetniška, odstranijo ali vsaj oblaže efekti, kot jih dosegajo z natezalnico i. t. d. Igra je uspela dokaj dobro, saj se vsak le količkaj čuteči igravec lahko zamisli v te značaje, ki so mu simpatični.

Tudi francosko veseloigro „Japonsko vazo“, ki sta jo spisala Bilhaud in Hennekwin, smo gledali 8. novembra na našem odru. Bilhaud se odlikuje po svojem krasnem in jedrnatem dialogu in po ostri karakterizaciji značajev. „Japonska vaza“ je veseloigra salonskega značaja, nič banalnega ne najdemo v nji, in tudi oskudna mesta v nji lahko prezremo. Bilhaud ne rešuje v svojih igrah nikakega problema, marveč piše le zato, da se njegove igre proizvajajo.

Dne 24. novembra se je vprizorila Max Halbejeva „Mladost“, ki jo je pa že občinstvo samo odločno odklonilo, in težko je upati, da dobi dramatično društvo pri reprizi „Mladosti“ sploh še recimo petdeset gledavcev. „Mladost“ je tendenciozno delo znanega nemškega pisatelja, ki se je v tej igri, ki jo je cenzura dolgo časa prepovedovala, zaletel enkrat v katoliško duhovščino. Nič ne pomaga nasprotnikom, ko trdijo, da sta Hoppe in Žigorski vsakdanja tipa, kot jih nahajamo na stotine med duhovniki. Očividno je pa, da je Halbe hotel v svoji igri najodločnejše obsojati, da celo persifilirati nazore „fanatičnega“ kaplana. Že to, da postavi pisatelj spolno občevanje v župnišče, nam kaže jasno, kako je hotel „samo vsak-

danje“ tipe ustvarjati. Župnik Hoppe ima nečakinjo Anico pri sebi. Pride k njemu dijak, ki zapelje Anico. Bebec Amandus, ki ljubi na skrivnem tudi župnikovo nečakinjo, ustrelji po nesreči Anico med tem, ko je meril na svojega osemnajstletnega rivala. Nehote se spominjamo Cankarja, ki tudi uvaja otroke kot junake v igre. V „Mladosti“ je, če že abstrahiramo nenravno dejanje igre, tudi jako slabo motiviran padec Anice. Hipoma se vda svojemu ljubimcu, ne da bi se mu kaj branila, iz naravnega instinkta pa tudi ne ravna. Halbe je vstal v tej igri tudi kot apostol „proste ljubezni“. Kontrasta v igri sta župnik Hoppe, mož, ki je že star in ima mnogo izkušenj in ki je toleranten v vsakem oziru, ki je „blag“ in popustljiv, ter kaplan Žigorski, mlad Poljak, ki pa gori za svete ideale, ki je pač pravi duhovnik, strog, kjer mora biti, dober, a nikdar popustljiv. Ta kaplan, ki ga imenuje kritika „fanatičnega“, je skrajno nasprotnega mišljenja. Župnik je prepopustljiv, kaplan pefanatičen. S takimi župniki, ki so pa gotovo le ljudje, kot si jih želijo liberalci, in ki v resnici med katoličani sploh ne eksistirajo, bi rad občeval Halbe, saj mož, kot je Hoppe, bi gotovo hvalil njegovo „Mladost“. Gledišče je bilo slabo obiskano; slovensko občinstvo se ni moglo ogreti na igro.

4. in 30. novembra ter 8. in 18. decembra popoldne so se uprizorili Govekarjevi „Legionarji“. Govekar je z „Legionarji“ hotel podati narodno igro, star motiv, kot ga najdemo v „Sreči in nesreči“ in v neštevilnih igrah od Schillerjeve Luise Millnerin do danes. Da se izrazimo kratko: Če ne bi igral Ježa gospod Verovšek tako krasno, kot ga igra, bi opravičeno trdili, da bi igre nihče ne šel gledat. Niti ene same misli nismo našli v igri, samo Rak pove enkrat „globoko“ misel: Vojaka pa ne v hišo, če ni vojske, duhovnika pa le ob zadnji uri. Mislim, da bi dramatično društvo samo sebi koristilo, če bi nadomestilo to „dobro“ igro z Finžgarjevim „slabim“ — „Divjim lovcem“.

V tej sezoni se je še igrala 2., 9., 15. in 23. oktobra burka „Rezervistova svatba“. 9. oktobra popoldne smo gledali „Revčka Andrejčka“, 1. in 6. novembra pa pri razprodanem gledišču Raupachovega „Mlinarja in njegovo hči“. 20. novembra popoldne so igrali „Šiviljo“.

A. R.

82

Slovenska opera.

Priljubljeni tenorist g. Orželski je še ostal; drugo osebo so: Marija Skalova, primadona; Evgenija Klemensova, koloraturna pevka; Marija Stolz, mezzosopran in alt; Ema Kučerova, subreta; Jan Ouřednik, bariton; Peršl, bas; Lebeda, lirichen tenor, in edina domača moč, ki se pa odlikuje po krasnem glasu, Julij Betetto. 4., 7. in 23. oktobra so peli Meyerbeerove „Hugenote“, ki so skladateljevo najboljšo delo. „Hu-

genoti" nimajo enotnega značaja in kažejo francoski in italijanski vpliv. „Jernejeva noč“ je dala komponistu priliko, da pokaže, kako zna izražati čutila. Četrto dejanje stoji na višku dramske umetnosti.

18., 21., 29. oktobra in 5. novembra so se ponavljale slovenskemu občinstvu že iz prejšnjih sezon znane Offenbachove „Hoffmanove pripovedke“. To je fantastično delo, lahko in vseskozi melodiozno; v njem nahajamo čarobne in duhovite melodije in krasne napeve.

10., 12. in 20. novembra so peli Wagnerjevega slavnoznane „Lohengrina“; naslovno vlogo je pel g. Orželski, ki se je zlasti odlikoval v „Labudovem slovesu“. To Wagnerjevo delo, polno dis-akordov, a kljub temu tako prikupljivo, je vredno svojega velikega

višino, ki mu je manjka, s krasno izšolanim falzetom, je očaral vse občinstvo.

13. decembra pa je radi obolelega Ouřednika pel glavno vlogo g. Betetto; smelo trdimo, da tako burnega aplavza ni doživel kmalu kak slovenski umetnik. Naša gotovo opravičena želja je, da se v prihodnji sezoni angažira g. Betetto za glavnega basista, kajti izlepa se ne bo našel mož, ki se ponaša s takim glasom. Ni sicer bogvekaj izšolan, a je naravno toli simpatičen in prikupljiv, da je občinstvo ž njim veliko bolj zadovoljno, kot z g. Peršlnom, ki je srednji pevec, a vrhu tega še grozovito tremulira. Taka domača slovenska moč bo gotovo le v čast naši operi.

26. novembra in 2., 4., 8. in 18. decembra pa se je pel Millöckerjev „Dijak prosjak“. Ta opereta

JAPONCI PO BOJU OGLEDUJEJO SVOJE MRLIČE.

mojstra. Posebno je ugajala „Pirna pesem“ v začetku 3. dejanja. Krasno nam je naslikal umetnik v predigrki zadnjemu dejanju bakanalsko gostijo, a razlil tudi v to čarobno in bujno sliko melanholične glasove ljubezni.

10. decembra se je pel „Onjegin“ Čajkovskega, z naslovno vlogo g. Ořednika. Ta igra ima za libretto snov, ki jo je obdelal Puškin v svojem „Onjeginu“. Opera je vseskozi lirična; narodne popevke odsevajo iz nje. Čajkovskij se je povzpel samo v krasni sceni pred dvobojem do dramske višine, a se je takoj zopet podal nazaj na lirični niveau cele skladbe. G. Orželski je pel arijo pred dvobojem s čutom, in njegov tako simpatični glas, s katerim nadomešča

je en list iz slavnoznane troperesne deteljice „Dijak prosjak“, „Netopir“ in „Baron cigan“. Millöckerjeva lahka in melodiozna glasba je privabila vselej polno gledišče poslušavcev.

Za 13. in 15. decembra pa je na povabilo dramskega društva gostovala v Ljubljani Nadina Slavjanska. Peli sta se dve igri iz ruske zgodovine z narodnimi spevi in s pesmimi Glinke, Rubinsteina, Berestovskega i. dr. Toda njen sedanji zbor se še daleko ne da primerjati z nastopom njenega očeta v prejšnjih letih. Izvzemši izredno globoke base nam ni nudilo njeno petje nobenega posebnega vžitka.

☪

A. R.